

2023

lato w teatrze

Zebranie informacji:

Joanna Krukowska-Gulik, Katarzyna Kotarska

Korekta i redakcja:

Katarzyna Piwońska

Projekt layoutu i skład:

Karolina Witowska

Opisy projektów powstały na podstawie informacji przekazanych przez realizatorów warsztatów.

Program Lato w teatrze jest realizowany przez Dział Pedagogiki Teatru Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszeńskiego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Wstęp

W 16. edycji Lata w teatrze zrealizowano 36 projektów w ośrodkach rozsianych po całym kraju. Aż sześć z nich powstało w ramach modułu Lwt+, czyli w partnerstwie doświadczonego podmiotu z innym, który nigdy jeszcze nie organizował projektu. Osoby zainteresowane składaniem wniosków i realizujące projekty Lwt mogły wziąć udział w szeregu spotkań i warsztatów, odbyły się także konsultacje wniosków, które nie otrzymały dotacji. Beneficjenci konkursu grantowego spotkali się podczas tradycyjnego szkolenia majowego (tym razem w Radziejowicach) oraz podczas październikowej ewaluacji w Warszawie.

Najważniejszą ze zmian w konkursie grantowym było wprowadzenie nowego modułu, który nazywamy Wsparciem zespołów projektowych. Zakłada on powołanie przy programie grupy osób o różnych kompetencjach, która towarzyszy realizatorom projektów na wszystkich etapach pracy. Szczegóły tej innowacji opisujemy w dalszej części archiwum 16. edycji Lata w Teatrze.

W 2023 roku nie zabrakło też wakacyjnego objazdu namiotu cyrkowego! W trasę pojechał spektakl „Jak przestałem być idealny” wyprodukowany wspólnie z Teatrem 21. Pokazy odbyły się aż w trzech województwach. W części archiwum dotyczącej Mobilnej Sceny Instytutu Teatralnego znajdują się informacje o trasie, warsztatach dla osób pracujących w domach kultury i spotkaniu ewaluacyjnym.

W minionym roku świętowaliśmy po raz pierwszy Ogólnopolski Dzień Pedagogiki Teatru. Obchody odbywały się w Instytucie Teatralnym 7 października i zostały przygotowane przez Dział Pedagogiki Teatru – dzielimy się w archiwum krótką relacją z tego wydarzenia.

**Zapraszamy do lektury!
i przywołania wspomnień
z minionej edycji!**

LATO W TEATRZE

W LICZBACH

- 947 osób uczestniczących w projektach
- 401 osób zaangażowanych w realizację projektów
- 177 osób zaangażowanych w wolontariat w ramach projektów
- 149 pokazów finałowych na żywo i online
- 44 pokazów finałowych na żywo
- 105 pokazów finałowych online
- 10982 osób oglądających finałowe pokazy
- 5412 osób oglądających na żywo pokazy finałowe
- 5570 osób oglądających pokazy finałowe online
- 200 partnerów zaangażowanych w realizację projektów (wszyscy partnerzy, wymienieni we wniosku, wnoszący wkład finansowy, rzeczowy, merytoryczny, inny)

- Lato w teatrze
- Lato w teatrze+
- Projekt w namiocie cyrkowym

Elementy składowe programu

2023

MODUŁ WSPARCIE ZESPOŁÓW PROJEKTOWYCH

Moduł powstał w odpowiedzi na potrzeby realizatorów zgłaszane w sprawozdaniach i podczas realizacji projektów w ubiegłych latach. Szukałyśmy rozwiązania, które będzie adekwatne do różnorodności wyzwań rozwojowych, z którymi są zespoły projektowe biorące udział w programie. W efekcie powstała grupa 12 osób, które mają doświadczenia związane z programem Lato w teatrze i w innych obszarach pracy projektowej. W minionej edycji Lwt realizatorzy każdego projektu mieli możliwość pracy z jedną osobą wspierającą – jej zadaniem była diagnoza potrzeb rozwojowych kadry i zaproponowanie adekwatnych do nich działań. Do pierwszego spotkania ze wspieraczkami i wspieraczami doszło podczas majowego szkolenia – była to okazja do szczegółowego wprowadzenia w założenia nowej formuły. Następnie zespoły pracowały online z osobą wspierającą – każda ekipa miała do dyspozycji sześć godzin.

SZKOLENIE MAJOWE

W maju realizujemy obowiązkowe szkolenie dla przedstawicieli i przedstawicielek dofinansowanych projektów. W tym roku odbyło się ono w Radziejowicach. Szkolenie prowadziły: Maria Babicka, Katarzyna Kotarska, Joanna Krukowska-Gulik, Magdalena Szpak oraz Anna Zalewska-Uberman. Jego celem była integracja, sieciowanie, wymiana doświadczeń, refleksji i inspiracji w gronie osób realizujących projekty Lata w teatrze, a także szczegółowe wprowadzenie do nowego modułu w programie: Wsparcie zespołów projektowych. Wnioski zebrane podczas majowego szkolenia posłużyły nam do zaprojektowania warsztatów – mogły w nich brać wszystkie chętne osoby które realizowały w tym roku projekty. Odbyły się one online przed realizacją projektów.

**Zobacz film
o szkoleniu**

LATOTEATRALNY ZDRÓJ

WARSZTATY DLA BENEFICJENTÓW

Latoteatralny narzędziownik, czyli zbiór inspiracji, gier i zabaw do pracy z grupą |
prowadzenie: Izabela Kotłęga i Joanna Pietraszek

Czy szewc bez butów chodzi? – czyli rozgrzewka zespołu przed rozpoczęciem LWT |
prowadzenie: Alicja Brudło i Iwona Konecka

Jak budować porozumienie z rodzicami i mieć sprzymierzeńców w środowisku lokalnym |
prowadzenie: Agnieszka Drelich-Magdziak i Izabela Kotłęga

Ewaluacja projektu. Jak ją robić? | prowadzenie: Karolina Jastrzębska-Mitzner

Empatia na start: czyli o opartej na empatii komunikacji z dziećmi i młodzieżą |
prowadzenie: Joanna Pietraszek i Wiktoria Rutkowska

Na przecięciu dyscyplin, czyli jeśli nie (tylko) teatr, to co? |
prowadzenie: Pamela Leończyk i Sebastian Świąder

Energia zespołu – puść w ruch i utrzymaj | prowadzenie: Agnieszka Drelich-Magdziak i Karolina Pluta

Jak wspólnie z uczestnikami w atmosferze zabawy stworzyć latoteatralny finał |
prowadzenie: Iwona Konecka i Sebastian Świąder

Droga do dobrostanu | prowadzenie: Pamela Leończyk i Karolina Pluta

„Wszystkie dzieci nasze są” – i co teraz? O pracy z grupami wielokulturowymi i osobami z doświadczeniem uchodźczym |
prowadzenie: Alicja Brudło, Yuliia Tkachuk

EWALUACJA

Ewaluacja programu odbyła się w Ośrodku Kultury Ochoty w Warszawie i trwała dwa dni.

Pierwszy dzień przeznaczaliśmy na podsumowanie zrealizowanych projektów i przyjrzenie się temu, co każda osoba zabiera z latoteatralnego działania dla siebie. Zostało także przeprowadzone badanie modułu Wsparcia zespołów projektowych. Opracowane przez socjolożki wnioski posłużą nam do namysłu nad jego formułą w kolejnych edycjach.

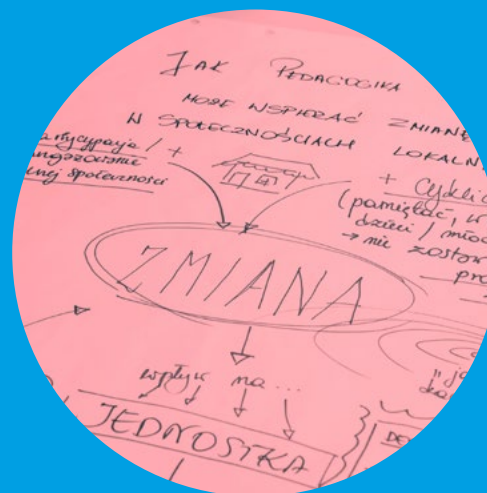
Drugi dzień miał charakter otwarty (każda zainteresowana osoba realizująca w tym roku projekt mogła w nim wziąć udział). Odbywał się on pod hasłem „Drużynowy trening pedagogiki teatru” i miał być okazją do wymiany myśli oraz doświadczeń wokół wartości pedagogiczno-teatralnych w działaniach projektowych. Zaprosiliśmy do wzięcia udziału w dyskusji na tematy ważne dla samego programu, ale i dla rozwoju pedagogiki teatru. Rozmowy miały służyć wypracowaniu rekomendacji dla osób realizujących projekty w przyszłości i odbyły się w następujących tematach:

1. Przygotowanie do maratonu: Jak pedagogika teatru może inspirować do pracy długofalowej w społecznościach lokalnych? |
prowadzenie: Agnieszka Drelich–Magdziak i Izabela Kotłęga

2. Drużynowość i gra fair play: Jak pedagogika teatru może wspierać budowanie zespołów projektowych? |
prowadzenie: Iwona Konecka i Wiktoria Rutkowska

3. Od startu do mety: Jak wykorzystać pedagogikę teatru w pracy nad spektaklem z grupami? |
prowadzenie: Pamela Leończyk i Joanna Pietraszek

Zobacz film
o ewaluacji

OGÓLNOPOLSKI DZIEŃ PEDAGOGIKI TEATRU

Zapragnęliśmy wraz z całym Działem Pedagogiki Teatru w Instytucie Teatralnym, by pedagodzy i pedagogizy teatru mieli swoje święto, a rok 2023 dał nam dwa szczególne ku temu powody. Pierwszy to 20-lecie Instytutu Teatralnego, w którym od początku tworzyła się i rozwijała idea pedagogiki teatru, drugi to 10-lecie studiów podyplomowych Pedagogika Teatru (współprowadzonych przez Instytut Teatralny i Instytut Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego). Do wspólnego świętowania zaprosiliśmy wszystkie osoby związane z programami realizowanymi przez Dział Pedagogiki Teatru oraz te, którym są bliskie wartości pedagogiczno-teatralne. Z tej okazji przygotowaliśmy kilka wydarzeń:

- 1. wykład otwarty prof. Marzenny Wiśniewskiej „Laboratorium pedagogiki teatru Jana Dormana”,**
- 2. warsztaty „Ja jako pedagog teatru” prowadzone przez Justynę Czarnotę dla absolwentów i absolwentek studiów podyplomowych Pedagogika Teatru,**
- 3. zaproponowane przez uczestników i uczestniczki spotkania oraz pracowniczki Działu Pedagogiki Teatru mikrodziałania zachęcające do wspólnego świętowania i/ lub refleksji na temat pracy pedagogiczno-teatralnej,**
- 4. impreza taneczna.**

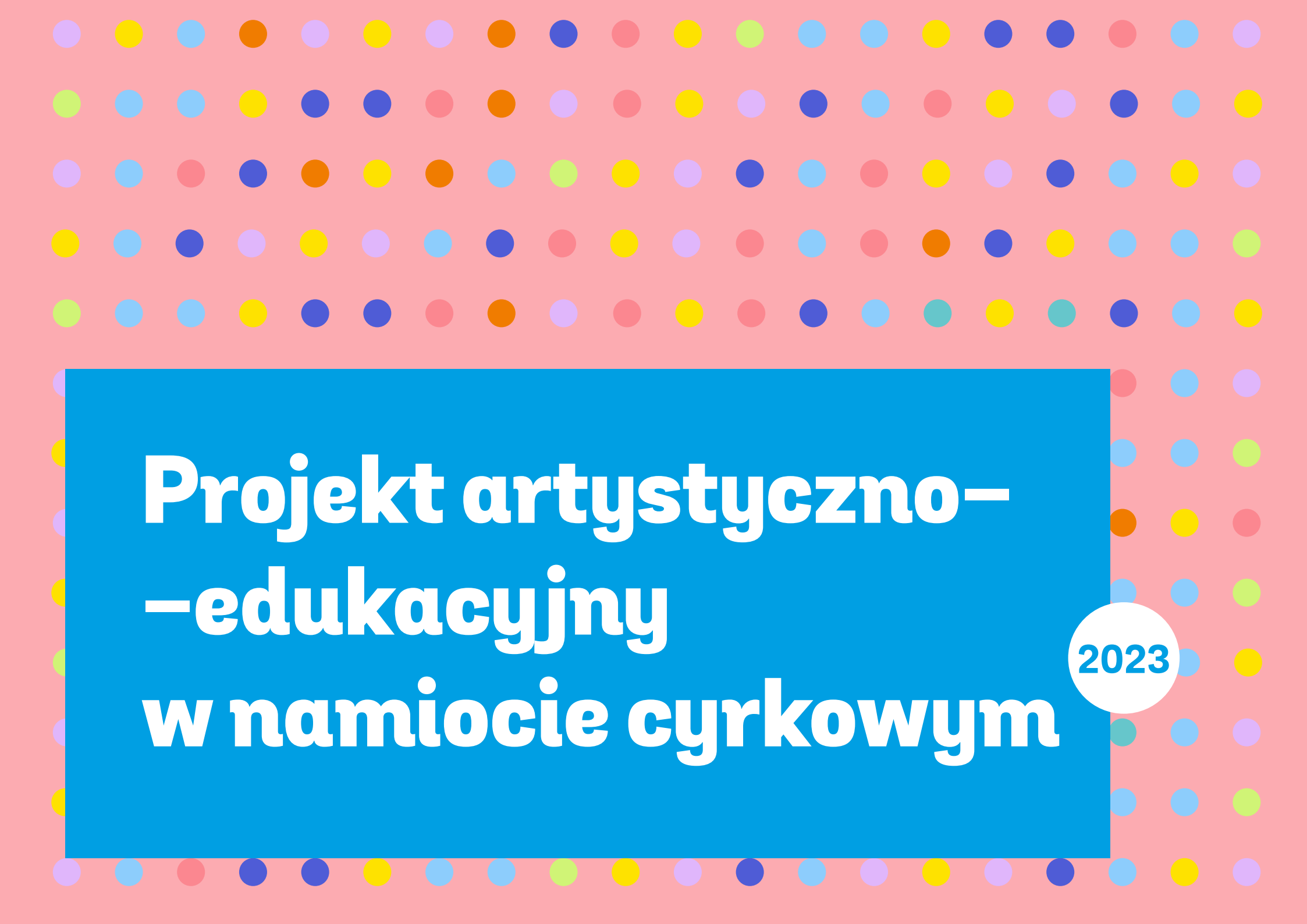
Zobacz film
z wydarzeń

PLAN WARSZTATU

- 1. Rozmowa o trojkach
- 2. 3 rundy
- 3. Książka - kto co jest i Tobie jako u...
- 4. Ruchowa rozgrzewka wdzięczności
- 5. Pierwsza regeneracyjna - chce może być pełniejsza.)
- 6. Najlepsze wspomnienie naszego studiów / z czego możemy się nauczyć.

14.00 - 18.30

Projekt artystyczno- –edukacyjny w namiocie cyrkowym

2023

JAK PRZESTAŁEM BYĆ IDEALNY

W 2023 roku po raz kolejny spektakl Teatru 21 „Jak przestałem być idealny” w reżyserii Justyny Lipko-Koniecznej, Justyny Sobczyk i Justyny Wielgus wyruszył w objazd po Polsce i odwiedził cztery nie-wielkie miejscowości: Brześć Kujawski i Kowal w województwie kujawsko-pomorskim, Wilczyn w województwie wielkopolskim oraz Dobre w województwie mazowieckim.

Partnerami projektu byli:

- 1. Gmina Dobre**
- 2. Brzeskie Centrum Kultury i Historii „Wahadło” w Brześciu Kujawskim**
- 3. Gmina Kowal**
- 4. Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Kowalu**
- 5. Gminny Ośrodek Kultury w Wilczynie**

Na udział ośrodków w projekcie złożyły się:

- 1. spotkanie otwierające dla przedstawicieli wszystkich zaproszonych do współpracy instytucji (maj),**
- 2. warsztaty pedagogiczno-teatralne w partnerskich miejscowościach przeznaczone dla osób ze społeczności lokalnych zajmujących się edukacją i animacją kultury (m.in. pracujących w szkołach i ośrodkach dla osób z niepełnosprawnościami, instytucjach kultury i organizacjach pozarządowych) (maj),**

- 3. odwiedzin namiotu cyrkowego w partnerskich miejscowościach obejmujące warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez twórców i twórczynie spektaklu „Jak przestałem być idealny” oraz prezentacje przedstawienia (lipiec),**
- 4. ewaluacja projektu w Warszawie (listopad).**

Założeniem projektu było udostępnienie go osobom z różnymi potrzebami. W związku z tym każdy z pokazów był tłumaczony na polski język migowy oraz język ukraiński i został opatrzony audiodeskrypcją.

Spektakl wyprodukowano w ramach programu Lato w teatrze: jest koprodukcją Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego oraz Teatru 21 / Centrum Sztuki Włączającej. Dofinansowano go ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Program Teatru 21 / Centrum Sztuki Włączającej jest współfinansowany przez m.st. Warszawę.

O SPEKTAKLU:

Spektakl „Jak przestałem być idealny” ma rodzinny charakter. Jest inspirowany mitem o Ganeszy (hinduskim bóstwie z głową słonia) oraz prawdziwą historią Josepha Merricka (znanego również jako człowiek-słoń). Opowiada o mierzeniu się z odmiennością i brakiem akceptacji. Na scenie pojawiają się artyści i artystki cyrkowe, muzycy, aktor dramatyczny oraz aktorka-lalkarka, a także zespół Teatru 21. Twórcy i twórczynie wraz z publicznością pod cyrkowym szapito kreują świat, w którym jest miejsce dla każdego, a różnorodność staje się wartością.

AKTORZY:

Grzegorz Brandt, Anna Drózd, Teresa Foks, Maja Kowalczyk, Mateusz Kownacki, Daniel Krajewski, Natalia Leszczyńska, Anna Łuczak, Aleksander Orlński, Filip Perkowski, Michał Pęszyński, Piotr Sakowski, Aleksandra Skotarek, Cela Sobolewska, Magdalena Świątkowska, Paulina Waszkiewicz, Łukasz Wójcik

TWÓRCY:

koncepcja artystyczna:

Justyna Lipko-Konieczna, Justyna Sobczyk

reżyseria: Justyna Sobczyk, Justyna Lipko-Konieczna, Justyna Wielgus

dramaturgia, scenariusz: Justyna Lipko-Konieczna

reżyseria ruchu: Justyna Wielgus

scenografia i kostiumy: Wisłomira Nicieja

charakteryzacja: Magdalena Lerynowicz

reżyseria i realizacja światła: Sebastian Klim

muzyka: zespół Pokusa (Tymek Bryndał, Natan Kryszk, Teo Olter)

asystentka reżyserki: Zuzanna Jarmakowska

konsultacja tańca hinduskiego: Kalina Duwodzińska

kierownik techniczny spektaklu: Dariusz Adamski

realizacja dźwięku: Michał Rokicki

promocja: Kamila Paprocka-Jasińska (Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego), Aleksandra Mahmud (Centrum Sztuki Włączającej / Teatr 21)

produkcja: Maria Babicka (Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego), Paulina Uryszek, Marta Kuźmiak (Centrum Sztuki Włączającej / Teatr 21)

O WARSZTATACH TOWARZYSZĄCYCH:

Spektaklowi towarzyszyły trzy różne warsztaty dla dzieci i młodzieży – aktorski, cyrkowy i muzyczny. Inspirowane były historiami Ganeszy i Josepha Merricka, a prowadzone przez aktorów i aktorki, artystów i artystki sztuki cyrkowej, pedagogów i pedagożki teatru. W ich trakcie dzieci i młodzież poznały zawód aktora. Używając rekwizytów i biorąc udział w cyrkowych zabawach osoby uczestniczące w spotkaniu wcieliły się w postacie z przedstawienia, a dzięki muzyce i własnej wyobraźni stworzyły nowe historie głównych bohaterów przedstawienia.

EWALUACJA PROJEKTU PT. „JAK PRZESTAŁEM BYĆ IDEALNY”:

Spotkanie ewaluacyjne, które odbyło się w listopadzie w Warszawie, było czasem na podsumowanie współpracy pomiędzy Instytutem Teatralnym i partnerskim ośrodkami. Podzieliliśmy się wzajemnie wnioskami i rekomendacjami, które pomogą zmieniać i ulepszać program w przyszłości. Spotkaliśmy się również z aktorkami i aktorami Teatru 21 oraz reżyserkami spektaklu w Centrum Sztuki Włączającej. Kolejnego dnia wspólnie wzięliśmy udział w warsztacie „Skala Współpracy” prowadzonym przez Agnieszkę Leśny, który dotyczył budowania współpracy w świecie kultury.

The background is a solid pink color with a grid of small, colorful dots in various colors including yellow, blue, orange, purple, green, and red. The dots are arranged in a regular pattern across the entire page.

Opisy projektów

2023

Lato w teatrze+

2023

FESTIWAL MŁODYCH

REALIZATORZY: Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury w Toruniu
+ Chełmiński Dom Kultury

MIEJSCE: Chełmno

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Monika Borek, Natalia Chachowska, Iga Jambor-Skupniewicz, Grzegorz Kaźmierski, Marharyta Rubanenko, Monika Sieklucka, Kamil Tarkowski, Sofia Tkachenko, Edyta Zarębska, Agnieszka Zakrzewska

Dlaczego „Festiwal młodych”? Chcieliśmy, by nasze półkolonie były twórczym zamętem dla młodych ludzi z Chełmna i okolic. I tak się stało – pozytywna atmosfera rozlała się na całe miasto! W trakcie działań artystycznych – wraz z 18 osobami uczestniczącymi – zgromadziliśmy materiał, który posłużył realizacji wydarzenia finałowego. Hasłem przewodnim naszych spotkań stały się słowa: „Stranger is not a danger”. Warsztaty wideoinstalacji pozwoliły nam przyglądać się relacji pomiędzy różnymi gatunkami sztuki a otaczającym nas światem. Zajęcia teatralne oparliśmy na zadaniach improwizacyjnych. Działania performatywne w przestrzeniach miasta i Kinoteatru Rondo sprawiły, że poczuliśmy się w nich jak u siebie. Poznaliśmy możliwości teatru przedmiotu, odbyliśmy podróż do świata sztuki ulicznej (street artu, wlep, szablonów i graffiti). Wspólny czas spędzaliśmy na spacerach inspiracyjnych (np. śladem murali chełmińskich). Zadbaliśmy o wakacyjną atmosferę! Wspólne śniadania przy jednym stole, relaks i cieszenie się swoim towarzystwem na łonie natury i przy ognisku zbudowały poczucie wspólnoty i wspierały nasz dobrostan.

Lato w teatrze zaskoczyło nas tym, że... to się samo kręci! My daliśmy narzędzia, ale właściwie to młodzież realizowała półkolonie – pracując w ważnym dla siebie temacie, inicjując rytuały i działania, zakładając grupę na messengerze. Oni żyli Lwt+ nawet po zakończeniu dnia warsztatowego. Przychodzili z gotowymi rozwiązaniami, tekstami napisanymi online. Z dnia na dzień otwierali się na nowe doświadczenia.

SZTUKA PRZETRWANIA ZABAWY

REALIZATORZY: Dom Kultury w Strzelnie + Stowarzyszenie „Ecce Homo”

MIEJSCE: Łąkie

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Hubert Adamski, Krzysztof Buzow, Marta Buzow, Lidia Chudzińska, Ola Habowska, Jakub Hernacki, Julia Kaszyńska, Arkadiusz Kubiak, Klaudia Lisowicz, Magdalena Młynarczyk, Monika Osowicz, Radosław Roszak

Podczas ewaluacji zeszłorocznego projektu, który realizowaliśmy wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Wilczynie, dzieci mówiły o chęci przebywania na łonie natury, potrzebie kontaktu ze zwierzętami i wyjścia z sal warsztatowych. Usłyszeliśmy również zdanie „mniej troski, więcej survivalu”, które zapadło nam w pamięć tak mocno, że to wokół niego budowaliśmy tegoroczną tematykę. Nie mogliśmy wybrać lepszego partnera niż Stowarzyszenie Ecce Homo, które udostępniło nam przestrzeń Stajni Łąkie, położonej w malowniczym otoczeniu Łasów Miradzkich oraz jeziora. Podczas zajęć i warsztatów pracowaliśmy nad komunikacją, wyrażaniem potrzeb i uczuć, korzystaliśmy z metod wyведzionych z survivalu i harcerstwa, a jednocześnie krok po kroku tworzyliśmy finałowy występ. Otaczająca nas sceneria zainspirowała nas do wybrania formuły gry terenowej, w którą zaangażowaliśmy rodziców uczestników i uczestniczek. Zadanie, jakie przed nimi postawiliśmy, polegało na wykonaniu serii przygotowanych w toku zajęć zadań.

Podczas realizacji Lata w teatrze najbardziej zaskoczyło nas dojrzałe zachowanie osób uczestniczących. W wielu sytuacjach mówiły one o wdzięczności wynikającej z możliwości uczestnictwa w półkoloniach. Wielokrotnie okazywali ją także w formie działań, np. część dzieci wykorzystała przerwę śniadaniową na pomoc w sprzątaniu po zajęciach plastycznych, co bardzo ułatwiło nam pracę oraz pokazało ich zaangażowanie w projekt.

STRACHY NA LACHY, CZYLI MORZE MOŻLIWOŚCI

REALIZATORZY: Fundacja KONTRA/BANDA + Fundacja #wszystkierodzajeteatru

MIEJSCE: Kowiesy

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Dominika Bremer, Justyna Dywańska, Żaneta Górecka, Michalina Hanzel, Katarzyna Hora, Joanna Kędzierska, Piotr Nykowski, Ania Olszak, Mateusz Przygodziński, Anna Racińska, Paula Rudź

Zajęcia pozwoliły nam wszystkim wypłynąć na oceany potencjałów, żeby zmierzyć się z okropnym potworem zbudowanym z naszych lęków. Wspólnie uczyliśmy się radzić sobie ze strachem, przyjmować porażki i nie słuchać wewnętrznego krytyka. Zbudowaliśmy scenografię, przygotowaliśmy scenariusz i stworzyliśmy podsumowujące przedstawienie. Jego finałem był nasz odważny rap, wykonany w grupach i solo – tak, jak każdy czuł się najlepiej. Morze możliwości stało przed nami otworem, a wypełniliśmy je wzajemnym wsparciem, życzliwością i otwartością.

Podczas realizacji Lata w teatrze najbardziej zaskoczył nas ogrom rzeczy, których nie wiedzieliśmy o sobie jako organizacji. Odkrywaliśmy kolejne przestrzenie między nami samymi (realizatorkami i realizatorami), a także między nami a osobami biorącymi udział w naszych działaniach.

PAMIĘĆ RZECZY

REALIZATORZY: Stowarzyszenie Kultury Niefizycznej + Gminny Ośrodek Kultury w Tarczynie

MIEJSCE: Tarczyn

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Karolina Kieś, Beata Korczak, Miłosz Sienkiewicz, Alicja Szulc, Agata Warda, Kamil Wawrzuta

Skupiliśmy się na zagadnieniu ratowania klimatu przez racjonalne podejście do (z)używania zasobów. Koncentrowaliśmy się na przedmiotach obecnych w życiu codziennym: tych, które mają dla nas znaczenie (jak pluszaki czy pamiątki) oraz tych, którym nie przypisujemy wartości – śmieciach czy starych ubraniach. Osoby uczestniczące współtworzyły wszystkie składowe elementy finałowego pokazu – scenariusz, teksty piosenek, choreografie, kostiumy, scenografię i materiały wideo.

Podczas realizacji Lata w teatrze najbardziej zaskoczyła nas papierologia związana z półkolonią.

ŚWIĘTO

REALIZATORZY: Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum” + Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”

MIEJSCE: Chorzów, Katowice

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Lidia Adamczewska, Anna Dermont-Brandys, Iga Eckert, Szymon Gawlik, Denis Ivanov, Karolina Kowal, Dominika Kwapulińska, Weronika Łacek, Anna Nowak, Krystyna Nowińska, Beata Zawiślak

Osoby uczestniczące w projekcie mogły wybrać jedną z trzech grup: aktorską, aktorsko-plastyczną i aktorsko-muzyczną. Wszyscy mieli szansę poznać różne obrzędy i zwyczaje związane z kulturą tradycyjną, a następnie stworzyć własne, ważne dla siebie uroczystości. Podczas spotkań dzieci poszukiwały odpowiedzi na pytania: co warto celebrować? Co jest ważne w świętowaniu? Po co są święta? Pojawiające się odpowiedzi zachwycały nas i wzruszały. Były też iskrą zapalną do zmiany formuły spektaklu. Pierwotnie zakładaliśmy, że stworzymy jedno wspólne święto, które łączy wszystkich, ale gdy zobaczyliśmy, jak dzieci z pasją opowiadają o wielu wymyślonych świętach, to zdecydowaliśmy się na stworzenie wydarzenia, które będzie kolażem świąt. Dlatego też na scenie zobaczyliśmy dzień mocy nadprzyrodzonych, przyjaciół, uroczystość spędzania czasu z rodziną czy chociażby święto powrotu na ziemię zmarłych pupili. Projekt miał również na celu promowanie integracji międzykulturowej. Dzieci polskie i ukraińskie miały okazję lepiej się poznać i nawiązać nowe przyjaźnie. Podsumowaniem twórczej pracy był spektakl pt. „Święto”, który zaprezentowaliśmy dwukrotnie dla rodzin uczestników, a także podopiecznych Domu Dziecka „Stanica” w Katowicach.

**Zaskoczyła nas otwartość
dzieci na zdobywanie nowych
doświadczeń.**

I WĘDROWNY OBÓZ TEATRALNY „CUDAKI”

REALIZATORZY: Fundacja Teatr Latarnia + Fundacja Teatr Łątek

MIEJSCE: Gródek, Wyżary, Borki, Surążkowo, Supraśl

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Aniela Andrejczyk, Paula Czarnecka, Piotr Łasiewicki, Roksana Miner, Tomasz Motłoch, Zbyszek Rusiłowicz, Michał Stankiewicz, Błażej Twarowski, Mateusz Tymura, Przemysław Waczyński, Ania Wasilewska, Krzysztof Zemło

Wędrując wspólnie z Gródka do Supraśla, stworzyliśmy najprawdziwszą trupę artystycznych CUDAKÓW. W naszym gronie znalazło się miejsce dla każdego. Było nas widać z daleka! Wędrując przez Puszcę Knyszyńską pośród drzew, doświadczając więzi z przyrodą, pogłębiając kontakt ze sobą, obozując pod namiotami, siedząc przy ognisku, snując śpiewy i opowieści w świetle gwiazd i księżyca stworzyliśmy CUDACZNĄ wspólnotę. Na naszej mobilnej scenie ciągniętej w kolorowym zaprzęgu starodawnych aut tworzyliśmy, a potem dzieliliśmy się cyrkowo-teatralnym spektaklem z mieszkańcami podlaskich wsi i miasteczek. Było głośno, kolorowo i CUDACZNIE! „Kto tam idzie, kto tam taki? A to my – CUDAKI!”

Największy sukces? Pod koniec obozu zdecydowana większość dzieci nie miała już ochoty na korzystanie z telefonów komórkowych. To był szok!

Lato w teatrze

2023

UCHWAŁA KRAJ–OBRAZOWA

REALIZATOR: Fundacja „Kocham Dębiki”

MIEJSCE: Kraków

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Tadeusz Dylawerski, Denys Lemaikin,
Tatiana Nikolaeva, Luna Sawka, Anna Książek, Dagmara Żabska

Tematem projektu była przestrzeń jednej z krakowskich dzielnic – Starych Dębików. Przyglądaliśmy się jej z różnych perspektyw, szukaliśmy miejsc nieoczywistych i zastanawialiśmy się, jak możemy wpłynąć na to miejsce, by było bardziej przyjazne dla mieszkańców. W półkoloniach brała udział młodzież polska i ukraińska, która uczestniczyła w warsztatach storytellingowych, plastyczno-scenograficznych, teatralnych. Ważnym aspektem była integracja uczestników i uczestniczek – wspólne ognisko, wyjście do lasu, przerwy na świeżym powietrzu. Pokaz finałowy składał się z trzech części: happeningu na Rynku Dębnickim, interaktywnej gry terenowej w uliczkach dzielnicy oraz poczęstunku w scenerii instalacji plastycznej na podwórku przy Konfederackiej 4.

**Lato w teatrze bywa trudne.
Po drodze można napotkać
wiele problemów, które trudno
rozwiązać. Warto walczyć
– razem, w zespole – i je
przezwyciężyć, a odniesiecie
sukces mierzony nie wielkością
przedstawienia, a zmianą,
która się dokona. W Was,
w uczestnikach, w otoczeniu.**

NATURALNIE!

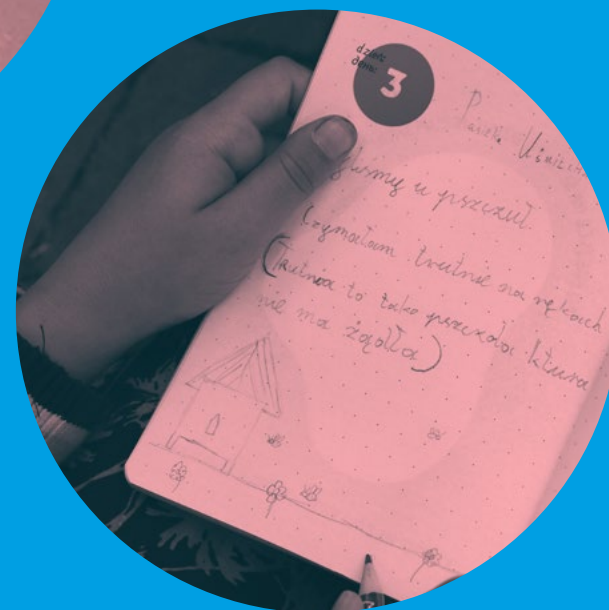
REALIZATOR: Fundacja Plenerownia

MIEJSCE: Hucisko

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Barbara Łepkowska, Magdalena Petryna, Anna Psuty-Zajac, Aleksandra Rudzka-Miazga, Zofia Szyrajew, Katarzyna Zarzycka, Marcin Zarzycki

Celem działań było kształtowanie pozytywnej więzi z otoczeniem oraz wzbudzenie chęci angażowania się na rzecz wspólnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Półkolonie stały się okazją do sieciowania różnych podmiotów. Temu podporządkowaliśmy program zajęć i dobór kadry. Tegoroczne hasło brzmiało: „Naturalnie!”. Inspirowało nas ono do zajęcia się przyrodą, krajobrazem, ale i naturalnym biegiem życia, czasu, pór roku (lato, Sobótka), cyklicznością, witalnością, przemianami zachodzącymi w otoczeniu, zasobami, naturą zjawisk, aż wreszcie byciem w zgodzie ze swoją naturą. Każdego dnia w trakcie warsztatów „tkaliśmy” różne interpretacyjne wątki związane z hasłem przewodnim, które złożyły się na finałową wypowiedź opowiadającą o relacji między ludźmi, naturą i miejscem. Robiliśmy teatr wszędzie, dlatego działania odbywały się przede wszystkim na zewnątrz, w lesie, wśród drzew, w ogrodzie, w trakcie górskiej wędrówki, a elementy przyrody stawały się swoistymi aktorami.

Projekt trwał o wiele dłużej niż 14 oficjalnych dni półkolonii – był dużym wydarzeniem, które włączało społeczność w przygotowania do działań, w trakcie ich trwania było świętem, a po zakończeniu wciąż aktywizuje, oddziałuje w wymiarze społecznym, instytucjonalnym i osobistym.

LATO MUMINKÓW, CZYLI JAK OSWOIĆ POTWORNE TROLLE

REALIZATOR: Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Dobrem

MIEJSCE: Dobre

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Aleksandra Antoniuk, Kamil Błoch, Grażyna Kopeć, Dagmara Smoktunowicz-Modelewska, Anna Szawiel

W projekcie rozmawialiśmy o korzyściach wynikających ze współpracy, ale również o różnorodności kompetencji, które stają się skarbem, kiedy działamy razem. Budowaliśmy poczucie przynależności do wspólnoty, bezpieczeństwa oraz mocy sprawczej. Celem projektu było umożliwienie dzieciom i młodzieży wyrażania siebie i interakcji z otoczeniem (w tym z przyrodą!). Wspólnie zanurzaliśmy się w świat kultowych Muminków. Eksplorowaliśmy przy tym różne metody twórcze (drama, action painting czy performance), a to pozwalało nam tworzyć elementy finałowego pokazu: muzykę, lalki, kostiumy czy rekwizyty. Próbowaliśmy nadać wartość pozornie niepotrzebnym przedmiotom, zmieniając ich przeznaczenie lub dekonstruując je. Podczas wydarzenia zamykającego naszą przygodę uczestniczki i uczestnicy opowiadali swoje historie i oprowadzali publiczność, zapraszając ją do czynnego udziału. Projekt zamknęliśmy wspólnym piknikiem z muzyką. Całość złożyła się na angażujący, zapraszający do rozmów pokaz. Teren szkoły okazał się ogromny i otwarty, pomieścił wszystkich – tak jak Dolina Muminków.

**Podczas realizacji Lata w teatrze
najbardziej zaskoczyło nas, jak
trudna jest zabawa w obliczu
strachów dorosłych.**

TUTAJ STRASZY!

REALIZATOR: Teatr im. Hansa Christiana Andersena w Lublinie

MIEJSCE: Lublin

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Małgorzata Adamczyk, Natalia Bak, Piotr Bublewicz, Angelika Karczmarz, Daniel Lasecki, Kinga Matusiak-Lasecka, Łukasz Staniewski

Punktem wyjścia do pracy teatralnej była legenda związana z Teatrem Andersena – zainspirowała nas do rozmów o teraźniejszości. Zastanawialiśmy się, jak dzisiaj rozumiana jest wolność słowa. Dlaczego czasem tak trudno nam powiedzieć to, co myślimy? Z naszych rozmów wynikało, że odpowiedzialny za to jest strach – przed osądem, wyśmianiem, hejtem czy zamowaniem w pewnym schemacie, bańce, w sobie... Bywa też, że słowa powodują ból, samotność, a poszukiwanie pomocy spotyka się z milczeniem i ucieczką innych. Eksplorowaliśmy powyższe zagadnienia na warsztatach: z animacji przedmiotu, ruchu, z teatru plastycznego, zajęciach plastycznych.

Naszym największym sukcesem są relacje – młodziędzy między sobą, młodziędzy z kadrą projektu, między osobami pracującymi w teatrze – opierające się na szacunku wobec siebie, swoich przyzwyczajzeń, wierzeń, ale też wzajemnym wsparciu i uśmiechu.

ALE FRAJDA!

REALIZATOR: Fundacja Zaułek Krzysztofa Falkowskiego

MIEJSCE: Górki

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Bartosz Dmoch, Anna Falkowska, Krzysztof Falkowski, Amanda Górka-Majcher, Agnieszka Kolanowska, Antoni Kulka-Sobkowicz, Marcin Roszczyniała

Prowadząc dialog z uczestnikami i uczestniczkami, zanurzyliśmy się w świat relacji i doświadczania frajdy ze spotkań. W twórczych działaniach zwracaliśmy uwagę na to, co dzieje się w spotkaniu z drugim człowiekiem. Przyglądaliśmy się naszym myślom, marzeniom i wyobrażeniom, by skonfrontować je z gotowością na doświadczanie różnych sytuacji. Kładliśmy nacisk na uważną obecność i obdarowywanie innych swoją uwagą. Większość czasu przebywaliśmy w otwartej przestrzeni – na zaaranżowanym przez nas wspólnie przyświetlcowym podwórku, pod namiotem oraz w lesie i na łące – by odpowiadać na dziecięcą potrzebę bliskości z naturą. Stworzyliśmy rytuał codziennego powitania i pożegnania, który bardzo nas do siebie zbliżał i dawał czas na refleksję w grupie. Pracując nad pokazem finałowym, oddaliśmy głos dzieciom: pytaliśmy i szukaliśmy razem z nimi odpowiedzi, wspólnie przechodziliśmy przez proces tworzenia, kreowania niecodziennej rzeczywistości, dając prawo do błędu i poszukiwań. Z inspiracji ideą Nowego Cyrku stworzyliśmy baśniowy, kolorowy, pełen dźwięków, emocji oraz niezwykłych popisów i występów spektakl „Cyrk Frajda!”. Wykreowaliśmy świat pełen cudowności, w którym wszystko jest możliwe! To była nie lada gratka dla małych i dużych miłośników cyrku! Ale frajda!

Podczas realizacji Lata w teatrze najbardziej zaskoczyło nas to, że nie odczuwaliśmy w tym roku zmęczenia!

SŁUCHAM / SŁYSZĘ / CHCĘ BYĆ USŁYSZANY

REALIZATOR: Teatr Ósmego Dnia

MIEJSCE: Poznań

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Oliwia Abravesh, Szymon Bojdo, Agnieszka Dubilewicz, Kamila Dziewulska, Paulina Giwer-Kowalewska, Anieli Kokosza, Oleh Nesterov, Olga Maria Piechocka, Dobromira Szydłowska, Karolina Wensierska, Hubert Wińczyk

„Dzieci są przyszłością” – to zdanie pada w wielu przemówieniach... Czy jednak dajemy im wypowiedzieć się na temat tego, jak one chciałyby postrzegać przyszłość, zanim staną się dorosłymi? Postanowiliśmy stworzyć okazję do tego w projekcie. Podmiotowe, jednostkowe i poważne traktowanie zdania młodych ludzi sprawia, że niejednokrotnie potrafią oni przyjąć rolę ekspertów wobec dorosłych wokół tematu ludzkich relacji. W procesie warsztatowym zadaliśmy pytania o tożsamość, nadzieje, lęki oraz o to, jak osoby uczestniczące wyobrażają sobie przyszłość własną oraz planety. Oddaliśmy głos młodemu pokoleniu, jednocześnie szczerze przyznając, że jako dorośli trudno nam pielęgnować umiejętność uważnego i empatycznego słuchania. Dzieci narodowości polskiej i ukraińskiej, wywodzące się z różnych środowisk oraz klas społecznych zaprosiliśmy do podzielenia się swoimi codziennymi obawami związanymi z doświadczeniem dorastania w XXI wieku. Nie unikaliśmy tematów samotności, zanikającego porozumienia między ludźmi, powolnej śmierci planety, konfliktu zbrojnego za wschodnią granicą.

Podczas realizacji Lata w teatrze najbardziej zaskoczyło nas, jak wiele ciekawych i różnorodnych przemyśleń ma każdy pojedynczy człowiek, niezależnie od wieku.

MAGIA PRZYJAŹNI

REALIZATOR: Miejskie Centrum Kultury w Ciechocinku

MIEJSCE: Ciechocinek

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Magda Jasińska, Monika Kosacka-Mińkowska, Olena Kotova, Julianna Kublicka, Dominika Miękus, Katarzyna Mikołajczyk, Marta Pietrzak, Monika Szczepańska

Doświadczenia ubiegłorocznej edycji i obserwowanie relacji między dziećmi – nieraz napiętych i nacechowanych niechęcią – skłoniły nas do tego, by w tym roku skupić się na przyjaźni: z innymi i ze sobą. Jak zmienia się świat, gdy zaczyna działać magia przyjaźni, co się wtedy dzieje z ludźmi? Czym jest prawdziwa przyjaźń? Kiedy nazywamy kogoś przyjacielem lub przyjaciółką? Kiedy tracimy przyjaźń? Jakimi przyjaciółmi sami jesteśmy? Rewersem tych rozważań były pytania o jakość relacji z samym sobą. Czy potrafię dawać sobie wsparcie? Jaką mam relację ze sobą? Osobny czas poświęciliśmy na rozwijanie uważności, umiejętności bycia przy sobie, wyciszenia oraz rozpoznawania swoich emocji i potrzeb – służyły temu zajęcia skoncentrowane na ciele i relaksacji. W trakcie zajęć teatralno-muzycznych czerpaliśmy z zabaw i improwizacji. Podobnie było z zajęciami plastycznymi, które na bieżąco odpowiadały na potrzeby i pomysły dzieci. Zabawy stały się osią spektaklu i złożyły się w scenariusz przedstawienia finałowego. Dopełnieniem był Wielki Festyn Przyjaźni, który dzieci wymyśliły i przeprowadziły. Można było zobaczyć Pluszowy Teatrzyk, spróbować Koktajli Przyjaźni, odwiedzić Balonową Krainę, potaćzyć na Odlotowym Parkiecie (którego DJ-ami byli starsi chłopcy) i zrobić sobie tatuaż oraz zjeść coś pysznego.

Dzieciom podobało się, że mają realny wpływ na to, jak będzie wyglądał finał. Zaangażowały się, potrafiły podzielić między siebie zadania i obowiązki, jednocześnie współdziałając.

MIRIADY OSOBLIWOŚCI

REALIZATOR: Miejsko Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Sokołowie Małopolskim

MIEJSCE: Sokołów Małopolski

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Angelika Bies, Michalina Kołodziej, Natalia Koza, Weronika Krupa, Adrianna Szot-Warzocha, Elżbieta Walicka

Tematem półkolonii była odwieczna walka dobra i zła – dwóch sprzeczności, które ścierają się w każdym z nas. Uczestniczki projektu wcieliły się w postacie będące swoistymi archetypami dwóch skrajnych postaw – chcieliśmy stworzyć im okazję do tego, by spróbowały zrozumieć motywy ich postępowania i pokierować ich losami, dając szansę stworzenia ich historii na nowo. To one decydowały, czy złoczyńcy odkryją w sobie dobro i dostaną szansę na rozgrzeszenie, a także czy ci dobrzy przejdą na stronę zła. Co zwyciężyło? Wygranymi okazali się ci, którzy zrozumieli, że nic nie jest takim, jakie się wydaje na pierwszy rzut oka. Nie da się być jednoznacznie dobrym lub złym... Efektem dwutygodniowej pracy było widowisko, które wyrażało spojrzenia młodych ludzi na kwestie podejmowane w czasie półkolonii. Uczestniczki dokonały na scenie konfrontacji bajkowych wrogów, ich rozgrzeszenia i doprowadziły do wzajemnego wybaczenia win oraz pozwoliły im na nowo określić swoją naturę – już nie przy pomocy czerni i bieli, ale przy użyciu całej palety barw.

Podczas realizacji Lata w teatrze najbardziej zaskoczyło nas, że młodzież potrafi budować wartościowe relacje oparte na wzajemnej akceptacji, oferować sobie pomoc i wsparcie oraz umiejętnie wykorzystywać potencjał tkwiący w różnicach między nimi.

odWAŻNE WAKACJE

REALIZATOR: Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów

MIEJSCE: Zabierzów

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Maja Flacze, Paweł Kumięga, Katarzyna Mroczek, Urszula Obydzińska, Monika Skotniczna, Katarzyna Starowicz, Edyta Szota

Twórcza zabawa, poszukiwanie drzemiących w nas mocy, straszne historie i codzienne wyzwania... – wszystko podczas półkolonii w Zabierzowie kręciło się wokół odwagi. Poszukiwaliśmy w sobie cech superbohaterek i superbohaterów i wspólnie zastanawialiśmy się, jakie każdy z nas ma super moce. Okazało się, że każdy ma chociaż jedną! Na warsztatach ceramicznych uczestniczki i uczestnicy stworzyli własne amulety mocy (otrzymali je na zakończenie półkolonii), a na warsztatach survivalowych mieli okazję sprawdzić się w kontakcie z przyrodą. Ćwiczyliśmy uwalnianie głosu i radzenie sobie z treścią. Korzystaliśmy z metod pedagogiki teatru, dramy i impro. Warsztaty teatralne koncentrowały się na sferze emocjonalnej, wspierając budowanie poczucia własnej wartości i pewności siebie. Na zajęciach przyglądaliśmy się, w jaki sposób można gestem, słowem, intonacją i interpretacją przekazać, co myślimy, czujemy, co jest dla nas wartościowe. Pokaz powstawał z dnia na dzień i to dzieci ostatecznie wybrały tematykę, która je najbardziej interesuje. Liczyły się wszystkie pomysły, a kiedy pojawiały się momenty zwątpienia i myśli, że coś się może nie udać...powtarzaliśmy sobie, że „to są odważne wakacje!” i to nam dawało moc.

Zaskoczyła nas odwaga dzieci, które od pierwszego dnia bardzo śmiało podjęły pierwsze wyzwanie i otwarcie wypowiedziały się na temat swoich obaw. Byliśmy poruszeni ciekawością i świadomością dzieci, które potrafiły nazywać swoje emocje.

CO W SERCU? CO W GŁOWIE? DRZEWO ŚWIATA CI PODPOWIE!

REALIZATOR: Stowarzyszenie Uniwersytet Ludowy Rzemiosła Artystycznego

MIEJSCE: Nagórzany

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Monika Babula, Katarzyna Jackowska-Enemuo, Aleksandra Karmelita, Maria Kondrad, Jakub Kowalewicz, Anna Woźniak

W projekcie wspólnie odkrywaliśmy otaczający nas świat „na nowo” – odczuwaliśmy jego energię, ruch, doświadczaliśmy faktury, zapachu i smaku, pobudzając uważność. Próbowaliśmy zagłębić się w tajemnice natury i odpowiedzieć sobie na pytanie, jakie relacje łączą nas z ziemią, z sobą nawzajem. Powstała wspólnota oparta na przyjaźni, współpracy, wzajemnym szacunku i otwartości na potrzeby innych osób. Dzieci wraz z instruktorami i wychowawcami eksplorowały nowe przestrzenie z uważnością i wrażliwością, odkrywały świat dźwięków i improwizacji, doskonale się przy tym bawiąc. Zbudowanie bliskiej relacji z przyrodą pozwoliło na zwiększenie świadomości ekologicznej dzieci i wzmocnienie lokalnej tożsamości. Pieśń przygotowana przez nie wraz Katarzyną Jackowską-Enemuo oraz kompozycje powstałe na zajęciach muzycznych, stworzyły niezwykły nastrój przedstawienia. Plastycznie i ekspresyjnie przedstawiona historia relacji dziecka

z przyrodą, poruszyła zmysły i wyobraźnię publiczności spektaklu finałowego – odbiorczynie i odbiorcy nie kryli wzruszenia i radości. Ostatni dzień projektu spędzony wraz z dziećmi i ich rodzicami wypełniony był śmiechem i radością płynącą ze wspólnych gier i kreatywnych zabaw. Bycie „tu i teraz” oraz dobre emocje uczestniczek i uczestników były naszym największym sukcesem i najważniejszym celem.

Największym sukcesem naszego projektu jest wyzwolenie w dzieciach twórczej i sprawczej energii oraz wzmocnienie ich wrażliwości. Cieszy nas także zaangażowanie rodziców w kreatywne gry i zabawy oraz integracja międzypokoleniowa. Dla naszego zespołu projektowego sukcesem jest dokończenie projektu, mimo trudności komunikacyjnych i kryzysu w relacjach interpersonalnych.

WIDZĘ SIEBIE /WIDZĘ CIEBIE

REALIZATOR: Stowarzyszenie Multi.Art

MIEJSCE: Kalisz

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Natalia Czarcińska, Łukasz Jaskóła, Sebastian Jochan, Ewelina Knajdek-Marcinkowska, Rusłan Kolmykov, Marta Kościarska, Adrianna Olejarka, Dagmara Świerkowska-Kobus, Agnieszka Zalewska

Widzę siebie – widzę ciebie, czyli jesteśmy tu razem i musimy się wzajemnie szanować. Nad tym pracowaliśmy podczas latoteatralnych warsztatów. Poznawaliśmy się przez wspólne działania, przez słowa, które do siebie wypowiadaliśmy, przez obrazy, w jakich zamysłaliśmy naszą pamięć o wspólnie spędzonych chwilach. Tworzyliśmy wspomnienia – miłe, ale nieraz też trudne. Przez dwa tygodnie różnymi metodami przepracowywaliśmy w grupie polsko-ukraińskiej młodzieży temat empatii – która tak bardzo jest potrzebna pomiędzy różnymi osobami, ale też między kulturami, narodowościami.

Podczas realizacji Lata w teatrze najbardziej zaskoczyło nas to, że czasem trzeba podejmować bardzo trudne decyzje i zmieniać bieg zdarzeń.

PRZEDMIĘCIE PRZYSZŁOŚCI

REALIZATOR: Słupski Ośrodek Kultury

MIEJSCE: Słupsk

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Agata Andrzejczuk, Justyna Bryzgalska, Evgeniya Buzuk, Aleksandra Karnicka, Agata Pietruszewska, Agata Sasiuk, Viktoriia Sorokina

Najistotniejszym celem projektu była integracja uczestników i uczestniczek w młodszym wieku szkolnym (7–10 lat) pochodzących z różnych środowisk: dzieci z zamieszkujących Słupsk społeczności obcojęzycznych z ich rówieśnikami pochodzenia polskiego oraz dziećmi z niepełnosprawnością. Zajęcia artystyczne (aktorskie, muzyczne i scenograficzne) stanowiły doskonałą formę uczenia się i zaprzyjaźniania ze sobą. Tym cenniejszą, bo odbywającą się w działaniu z wykorzystaniem metod aktywnych – opartych na ruchu i twórczości w zakresie teatru, sztuk plastycznych i muzyki. Część warsztatów odbywała się w przestrzeni podwórka, które dawniej było miejscem dziecięcych zabaw i które udało nam się odczarować dla współczesnych dzieci. Uczyliśmy je popularnych gier podwórkowych, takich jak zabawa w chowanego, berek, gra w klasy, itp. Działania oparte na zabawie pozwoliły zintegrować grupę rówieśniczą, zróżnicowaną pod względem języka, zachowania, możliwości i trudności w funkcjonowaniu.

Największym sukcesem naszego projektu jest to, że przyczynił się do zmiany stereotypów społecznych wśród osób uczestniczących: dziecko, które pierwsze-go dnia powiedziało, że nie lubi Ukraińców, już po kilku dniach zaprzyjaźniło się z dziećmi z tego kraju poznanymi podczas warsztatów.

NA TROPIE SKRZATÓW

REALIZATOR: Towarzystwo Miłośników Ponikwi

MIEJSCE: Ponikiew

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Aleksandra Denkowicz, Agnieszka Kolanowska, Anna Książek, Małgorzata Mirek, Ewa Oremus, Barbara Wojtkowiak

W Ponikwi, niewielkiej miejscowości otoczonej lasem, trzydzieścioro uczestników i uczestniczek w wieku 7–13 lat poszukiwało śladów skrzatów. Inspiracją do pracy stanowiła książka Willa Huygena „Skrzaty” oraz otaczająca nas przyroda. Dzieci wzięły udział w warsztatach plastycznych, muzycznych i teatralnych. Ważnym aspektem projektu była wyprawa do lasu, wspólne spędzanie czasu na powietrzu, gry i zabawy. Nie poprzestaliśmy tylko na integracji wśród osób uczestniczących – zaprosiliśmy do niej także rodziców, proponując im udział w rodzinnej grze terenowej, zorganizowaliśmy również ognisko dla rodzin dzieci uczestniczących w projekcie. Finał był wielkim świętem – licznie zgromadzona społeczność lokalna obejrzała skrzacią etiudę teatralną, wysłuchała minikoncertu, obejrzała animacje poklatkowe w specjalnie przygotowanym kinie i wystawę prac powstałych podczas zajęć. Nie zabrakło też skrzaciego jadła. Ostatni dzień przeznaczylimy na ewaluację warsztatów z uczestnikami i uczestniczkami.

Podczas realizacji projektu najbardziej zaskoczyło nas zdyscyplinowanie lokalnej społeczności. Wszystkie osoby uczestniczące zawsze były w umówionym miejscu przed czasem, a 5 minut przed rozpoczęciem finału publiczność siedziała już na swoich miejscach.

ŚLADY

REALIZATOR: Centrum Kultury i Sportu „Tkalnia” w Kietrze

MIEJSCE: Kietrz

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Aleksandra Barczyk, Tadeusz Dylawski, Sebastian Juszczyk, Monika Kiwak, Sylwia Marszałek-Jeneralczyk, Julia Partyka, Mateusz Przyłęcki, Grażyna Tabor

W naszym projekcie zgłębialiśmy historię Kietrza i jego mieszkańców. Bawiliśmy się w detektywów szukających śladów po tych, którzy tu kiedyś mieszkali. Próbowaliśmy na przykład z pomocą starych zdjęć odszukać pozostałości po dawnym Kietrze w architekturze miasta. Rozmawialiśmy też o tym, jaki ślad my sami chcielibyśmy zostawić po sobie dla przyszłych pokoleń i próbowaliśmy nadać mu artystyczny kształt. Pod opieką zaproszonych artystów teatru, tańca, filmu i sztuk plastycznych twórczo przetwarzaliśmy zebrany materiał. Celem naszych działań było przypomnienie, że każdy z nas jest częścią większej całości. W miejscu, w którym mieszkamy, wcześniej żyli inni ludzie, często innej narodowości i wyznania. Po nas także ktoś tu będzie mieszkał. Każda z tych osób (łącznie z nami) odciska tu swój ślad. Warto zdać sobie sprawę z tego, że mamy realny wpływ na przestrzeń, w której żyjemy i możemy ją kształtować, mając na uwadze przyszłe pokolenia.

Podczas realizacji Lata w teatrze najbardziej zaskoczyło nas to, że uczestnicy i uczestniczki są w stanie spotkać się dodatkowo po zajęciach, żeby dopracować swój projekt.

DO-O-KOŁA.

FOCUS NA

NASZ DOBROSTAN

REALIZATOR: Dom Kultury „Krzemień” w Szczecinie

MIEJSCE: Szczecin

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Kaja Cykalewicz-Licak, Magda Gardas-Wasilewska, Rafał Molenda, Karolina Sabat

Chcieliśmy zadbać o dobrostan młodzieży i osób, z którymi pracujemy na co dzień. Wakacyjny czas sprzyja zatrzymaniu się i szczerzej rozmowie, która pozwala podjąć refleksję nad byciem w równowadze. Całość działań zmierzała do wielkiego finału – spektaklu wypracowanego w całości przez młodzież uczestniczącą w półkoloniach. Działaliśmy w trzech grupach: aktorskiej, dźwiękowej i scenograficznej. Harmonijna współpraca została uczczona pokazem finałowym zarejestrowanym kamerą o zasięgu 360 stopni. Powstały obraz to opowieść o przebudźcowaniu, przemęczeniu i za dużej ilości obowiązków, która spoczywa na barkach młodego pokolenia. Specyficzny obraz oddziałuje na oglądające go osoby nadmiarem bodźców, nie pozwalając uchwycić całości spektaklu za jednym podejściem. Warsztaty pozwoliły nam poddać refleksji tematy takie jak: równowaga, empatia, higiena cyfrowa, uważność. Poruszający spektakl, który można obejrzeć na portalu YouTube, jest wypowiedzią skierowaną przede wszystkim do rodziców i opiekunów i mówi o tym, by wsłuchali się w potrzeby dzieci i młodzieży. By czasem zatrzymać się i skoncentrować na byciu tu i teraz.

Zaskoczyło nas to, jak bardzo pozytywnie lokalna społeczność zareagowała na projekt! Młodzież weszła w pracę nad spektaklem z zaangażowaniem, szybko otworzyła się na nowe doświadczenie i zaczęła działać. Zachwyciło nas, jak pracowita była to grupa i z jaką dojrzałością dzieliła się swoimi przemyśleniami. Metody pracy teatralnej pomogły im wyrazić swoje emocje. Projekt spotkał się z pozytywnym odbiorem w okolicznym środowisku i podniósł prestiż naszej Instytucji. Drugim zaskoczeniem jest przyjazna atmosfera w samym programie Lato w teatrze – doświadczyliśmy zaangażowania Instytutu Teatralnego, serdeczności byłych i aktualnych realizatorów programu. To piękna i wspierająca się społeczność.

REZERWAT DZIKOŚCI

REALIZATOR: Fundacja hydro-polis

MIEJSCE: Mikołajki

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Sylwia Brzozowska, Michał Gorczyński, Michalina Goryńska Katarzyna Jankowska, Rafał Kołacki, Wiktor Malinowski, Ruslana Wilkowska

Punktem wyjścia dla naszej twórczej pracy były różne „mitologiczne” postaci – szekspirowskie duchy leśne, elfy, czarownice oraz kłobuki, koboldy i topichy z lokalnych wierzeń mazurskich. Poza prowadzeniem edukacji teatralnej, artystycznej, społecznej i regionalnej, staraliśmy się dodać najmłodszym odwagi w myśleniu i wypowiedaniu się na temat przestrzeni, w której żyją. Zależało nam na inkluzywności, spotkaniu osób o różnych poglądach i doświadczeniach. Nasze narzędzia i wybrane metody pracy to przede wszystkim: warsztaty technik teatralnych, malarskich, dźwiękowych, negocjowania i grupowego wyrażania zdania; komentowania rzeczywistości przy użyciu języka sztuki współczesnej. Realizowaliśmy działania z tekstem i ruchem w terenie, dźwiękowe wyprawy (field recording, warsztaty pogłębionego słuchania). Regularnie zdobywaliśmy wiedzę tajemną o tym, co rośnie wokół nas (chwastologia i zioła). W trakcie prowadzonych działań staraliśmy się promować i wzmacniać różnorodność, podążać za potrzebami różnych grup, odpowiadać na bieżące zapotrzebowanie.

Zaskoczyła nas przede wszystkim... ekspresowa rekrutacja! Trwała 9 godzin! Mamy poczucie, że stało się tak za sprawą dobrego przyjęcia ubiegłorocznego projektu przez lokalną społeczność – pierwsze telefony z pytaniem o kolejną edycję półkolonii w ramach Lata w teatrze otrzymywaliśmy już w marcu.

TO MNIE OTACZA, ALE CZY TO ZNAM

REALIZATOR: Fundacja Jak Drzewiej Bywało

MIEJSCE: Maciejów Stary

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Daniel Lasecki, Robert Lasecki, Kinga Matusiak-Lasecka, Olga Michalec-Chlebik

Mieszkańcy Maciejowa Starego i okolic żyją blisko przyrody: lasów, łąk. Zaprosiliśmy uczestników i uczestniczki do przyglądania się miejscu, w którym mieszkają przez pryzmat czterech kategorii: przedmioty, rośliny, zwierzęta, ludzie. Każdą z nich badaliśmy w odrębny sposób, a następnie szukaliśmy dla zgromadzonego materiału teatralnego spoiwa. W pierwszym tygodniu chcieliśmy dać młodzieży narzędzia, które wykorzystają do stworzenia pokazu w drugim tygodniu. Były zajęcia z hippiki, teatralne, przyrodnicze, oraz filmowo-fotograficzne. W drugim tygodniu powstał zarys tego, jak ma wyglądać pokaz. Młodzież zawiązała w nim to, co było im bliskie: ulubione ćwiczenie teatralne, etiudę o panu entomologu, stworzyli recyklingowe rzeźby odnoszące się do fauny i flory, wspólnie zaśpiewali piosenkę, którą sami wymyślili. Było różnorodnie i od serca. Na koniec rodzice wręczyli nam tort, a sto osób odśpiewało huczne „Sto lat”! I my teraz chcemy zaśpiewać „Sto lat” dla całego programu Lato w teatrze!

Jeśli coś nie szło zgodnie z planem, potrafiliśmy bardzo sprawnie działać w nowych warunkach, tworząc nowe możliwości i rozwiązania – często nawet ciekawsze i lepsze. To nas zaskoczyło, bo wiele razy przed rozpoczęciem zadawaliśmy sobie pytanie „A co gdyby...???”. Teraz już wiemy, co – po prostu trzeba zaufać sobie i improwizować. Te wprowadzane na bieżąco zmiany dały nam sporo pewności siebie.

CUDZE CHWALICIE, A CZY MARZYCIE?

REALIZATOR: Fundacja Zamek Bełżyce

MIEJSCE: Bełżyce

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Anna Ambrożkiewicz, Przemysław Buksiński, Barbara Figura, Aleksandra Iwańska-Figura, Józef Kasprzak, Tomasz Maped, Natalia Matuszek, Olga Paździór, Agnieszka Plewik, Urszula Wąsowska

Przygotowania do tegorocznej edycji zaczęliśmy od rozmowy o temacie, który młodzież chciałyby poruszyć, co jest dla nich ważne i dla czego. Efektem tego był pomysł, by zrealizować projekt dotyczący marzeń – tego kto marzy i jakie są te marzenia. Na potrzeby warsztatów stworzyliśmy mapę marzeń mieszkańców Bełżyc. Dowiedzieliśmy się, jakie są marzenia osób biorących udział w półkoloniach. W finale stworzyliśmy kilka stacji – każda z nich reprezentowała inny wymiar marzeń. Finałowy spektakl był częścią tej instalacji i ukazywał obraz rodziny, w której każdy z widzów mógł odnaleźć siebie lub kogoś bliskiego. Opowiadał o marzeniach dzieci skonstrastowanych z wyobrażeniami dorosłych. Na sam koniec zebraliśmy na papierowych piórkach marzenia publiczności, które przywiązane do balonów z helem wypuściliśmy w niebo.

Zaskoczeniem dla zespołu projektowego była samodzielność, którą wprowadziła grupa uczestnicząca: pilnowali porządku, dobrej energii i samopoczucia we własnym gronie. Pomimo obaw osób uczestniczących, występ był wzruszający i pozostawił miłe wspomnienia.

DRAMAtyzujemy, **bo tego chcemy.** **Emocje w światłach** **rampy**

REALIZATOR: Miejski Ośrodek Kultury i Sportu w Pyskowicach

MIEJSCE: Pyskowice

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Beata Antosik, Agnieszka Batóg,
Marcin Drzazga, Marynia Janus, Piotr Myszczyzyn, Magdalena
Piętnoczka, Agata Przewieźlik, Mateusz Świstak

Jak rozmawia się z dziećmi w Pyskowicach? Czy mają z kim pogadać swoje plany, marzenia, pomysły na życie lub choćby na nadchodzący weekend? Czy dorośli uważają na ich emocje i uczucia? Stosowaliśmy narzędzia pochodzące z dramy – metody warsztatowej – nad... rzeką Dramą. Doświadczeni instruktorzy na zajęciach sięgnęli po m.in. bajkoterapię, pedagogikę teatru i różnorakie techniki manualne. Ale to nie wszystko! Udowodniliśmy, że lalki są nie tylko dla dziewczyn – szczególnie, jeśli mowa o nadmarionetach, czyli wielkich lalkach teatralnych – i że każdy ma prawo narobić nieco cyrku. Poznaliśmy bliższą i dalszą okolicę, a także... własny głos. To były warsztaty, podczas których bez skrępowania można było wołać, mówić, śmiać się, szeptać, śpiewać i milczeć w przyjaznej atmosferze. Spotkaliśmy się z kolorowym teatrem Lufcik na Korbkę, a z Ratusza i miasta uczyniliśmy planszę do gry. Warsztaty miały na celu rozwinięcie

kompetencji artystycznych, kulturowych i społecznych osób uczestniczących. Przekrojowe i interdyscyplinarne działania uwarściły na świat oraz pokazały nowe wartości i wzorce. Przygotowaliśmy dwa półfinały, finał, słuchowisko i wystawę własnoręcznie wykonanych plakatów teatralnych.

***Dla większej części kadry projektu
było to kolejne Lato w teatrze –
tym razem było ono czułe, wesołe,
wspierające, rozwijające dzieciaki
i nas bez większych kryzysów
i dram. Czujemy, że załapał się,
o co w tym chodzi!***

CZEŚĆ ROBOTY!

REALIZATOR: Fundacja Przeptywy

MIEJSCE: Zambski Kościelne

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Mateusz Godlewski, Amir Karbasi, Małgorzata Laszecka, Iza Linka, Julia Rachuba, Aleksandra Rajska, Katarzyna Świdnicka-Karbasi

Świat coraz szybciej się zmienia, a technologia w zwariowanym tempie staje się częścią naszej codzienności. Dla nas dorosłych to niezwykle wyzwanie, nierzadko powodujące zawroty głowy – zaprosiliśmy do poważnej rozmowy młodzież, by dowiedzieć się, jak ona się odnajduje w tym tempie zmian. Projekt był okazją, by wspólnie zastanowić się nad pytaniem, dokąd to wszystko zmierza? W tym celu zagłęбилиśmy się w świat robotów – tych, które wyobrażał sobie w przeszłości Stanisław Lem, i tych współczesnych, z którymi dzisiaj nasze dzieci obcuje każdego dnia. W stworzonym przez nas Laboratorium Na Łące prowadziliśmy artystyczne badania w ramach pracowni Cybermechaniki, Futurystyki i Robotyzacji. Efekty tych poszukiwań okazały się zaskakujące: doprowadziły nas do przekonania o ogromnym podobieństwie między ludźmi a robotami. Odkryliśmy jednak, że jest coś, co nas od nich odróżnia: to nasza ludzka emocjonalność. To właśnie ona sprawia, że jesteśmy wprost nadzwyczajni!

Jeśli chodzi o wewnętrzny sukces naszego zespołu to jest nim fakt, iż – pomimo różnego rodzaju napięć emocjonalnych pomiędzy kadrą instruktorską – daliśmy radę wytrwać w projekcie do końca i umieliśmy rozmawiać o pojawiających się problemach.

KORZENIE

REALIZATOR: Białołęcki Ośrodek Kultury

MIEJSCE: Warszawa

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Justyna Jary, Aneta Laskowska, Alisa Makarenko, Klementyna Margolis, Aneta Muczyń, Ewa Sawicka, Jolanta Sikorska, Anna Szawiel

O sile rośliny stanowią jej korzenie. Podobnie jest z każdym z nas: to, kim jesteśmy, określa przynależność do miejsc, osób, historii. Właśnie tymi zagadnieniami zajmowali się nastoletni uczestnicy i uczestniczki projektu. Na korzenie patrzyliśmy dwójako: jako na słowo opisujące więzy, przynależność i przypatrywanie się własnej historii, ale także jako symbol natury, w której można odnaleźć wyjątkowe związki i uczucia. Kim i skąd jestem? Co mnie ukształtowało? Jak daleko sięgają moje korzenie? Gdzie zapuszczam nowe, własne „pędy”? Na te pytania szukaliśmy odpowiedzi, będąc detektywami własnych historii. Młodzież przeprowadziła wywiady z rodzicami, skonstruowała swoje genogramy, odkryła tropy pokoleniowych historii. Inspiracją do czego przyjrzenia się roślinom i naturze były dla nas lektura „Patyków i badyli” Urszuli Zajączkowskiej. Warsztaty w terenie pozwalały doświadczać pobliskiej przyrody z nowej perspektywy. Przedmioty przeniesione z domów złożyły się na „Drzewo Wspomnień” – instalację, której sercem były historie związane z bliskimi. Powstał wyjątkowy pokaz łączący działania sceniczne z elementami spaceru performatywnego i happeningu.

Nie przestaje nas zadziwiać to, jak wspólne spędzanie czasu na intensywnych działaniach wpływa na integrację i więzi między uczestnikami oraz uczestniczkami. Po dwóch tygodniach wspólnej pracy miło było obserwować ich radość z bycia razem, wzajemne wspieranie się – niczym w wielkiej, teatralnej rodzinie.

GRA W RADOŚĆ

REALIZATOR: FUNDACJA INEXKULT

MIEJSCE: Warszawa

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Inna Aslamova, Tatsiana Dzivakova, Olga Kulikauskaya, Raman Padaliaka, Paulina Prokopiuk, Łukasz Wójtowicz

Projekt miał na celu integrację dzieci i młodzieży pochodzenia białoruskiego z rówieśnikami z Polski i Ukrainy. Wykorzystaliśmy różne metody pracy, w tym warsztaty teatralne, taneczne, scenograficzne, oraz prace zespołową. Projekt promował idee pedagogiki teatru wśród artystów białoruskich przez współpracę z polskimi pedagogami teatru z Lublina. W centrum projektu był temat poszukiwania małych chwil radości w codziennym życiu. Grupa uczestnicząca mierzyła się z pytaniami, które pomagały jej zwracać uwagę na małe, ale istotne momenty. W trakcie warsztatów artystycznych poszukiwaliśmy odpowiedzi, rozwijając przy tym umiejętności aktorskie, taneczne i scenograficzne. Młodzi uczyli się radzenia sobie ze stresem i koncentracji na pozytywnych aspektach życia. Projekt kończył się prezentacją spektaklu „Gra w radość”, który miał zachęcać do zwracania uwagi na małe przyjemności w życiu codziennym, zwłaszcza w trudnych okolicznościach.

Największym sukcesem naszego projektu jest nawiązanie koleżeńskich relacji pomiędzy białoruską młodzieżą zamieszkującą w Polsce z rówieśnikami z Polski i Ukrainy. Dla nich to bardzo istotne, aby w nowym miejscu budować bezpieczne środowisko i poczucie przynależności. Wyniki ewaluacji projektu potwierdzają tę wartość.

DETEKTYWI! DO DZIEŁA!

REALIZATOR: Miejskie Centrum Kultury w Piaskach

MIEJSCE: Piaski

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Małgorzata Adamczyk, Krystyna Barczewska, Mikołaj Kołodziejczyk, Karol Polak, Laura Śliwa

Punktem wyjścia do pracy artystycznej były przygody fikcyjnej postaci Enoli Holmes, bohaterki filmów i książek detektywistycznych. Rozważania nad jej postawą były pretekstem do rozmów o jakości relacji z innymi, a przede wszystkim o relacji ze sobą. Podróż w głąb siebie stała się głównym punktem zajęć – staraliśmy się szukać z uczestniczkami swoich mocy, talentów, siły. Na koniec zaprezentowaliśmy pokaz finałowy opierający się na efektach poszukiwań detektywistycznych. Podczas warsztatów dziewczynki poznały technikę animacji przedmiotu, autoprezentacji, tworzyły własne dźwięki i interpretacje muzyczne. Uczestniczki sprawdzały możliwości własnego ciała i budowały etiudy ruchowe opierające się na improwizacji i zabawie. Zależało nam na tym, aby towarzyszyć im w ich poszukiwaniach artystycznych, dawać im przestrzeń na odkrywanie możliwości artystycznych, budowanie etiud, aby dzieci miały poczucie sprawczości, kreacji działań artystycznych.

Głęboko wierzymy, że jeżeli działanie jest prowadzone zgodnie z ideami Lata w teatrze, to zespół i uczestniczki kończą projekt przepełnieni dumą i poczuciem, że brali udział w czymś wyjątkowym.

MY JESTEŚMY...

REALIZATOR: Fundacja Strefa Dorastania

MIEJSCE: Lublin

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Aleksandra Borzęcka, Karolina Burdach, Kamila Gad, Barbara Górka, Igor Kania, Natan Ludian, Michał Rachwalski, Weronika Rak

Projekt skierowany był do dzieci i młodzieży narażonych na wykluczenie społeczne, zamieszkujących lubelską dzielnicę Kośminek. Osoby uczestniczące miały możliwość stworzenia twórczej i bezpiecznej wspólnoty. Budowaliśmy ją przez wykorzystywanie gier i zabaw, liczne dyskusje, tworzenie opowiadań, działań plastyczne czy improwizację teatralną. Tematyka naszych spotkań związana była z marzeniami, planami, oczekiwaniami i wyobrażeniami o przyszłości. Bazą do nich były wspomnienia oraz doświadczenia dzieci i młodzieży. Młodzi zastanawiali się, jak wpłynęła na nich otaczająca ich rzeczywistość, jak wyobrażają sobie przyszłość oraz jak się obecnie czują. Finałowy manifest skoncentrował się na codzienności, ukazując to, co jest wyrazem uczuć i poglądów młodych ludzi.

Największym sukcesem naszego projektu jest zrzeszenie i zintegrowanie społeczności Kośminka, dzięki wyjściu do młodych ludzi, którzy wcześniej nie byli związani z naszą wspólnotą fundacyjną.

LEŻENIE-MYŚLENIE

JAK JA LUBIĘ

REALIZATOR: Pracownia Inicjatyw Społecznych

MIEJSCE: Warszawa

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Marcin Bartnikowski, Marcin Bikowski, Paulina Chodnicka, Małgorzata Ćwiek, Kamil Gałas, Zuzanna Kisiełewska, Tomasz Kościuszko, Magdalena Mróz, Aneta Penkala, Adriana Sadowska, Mariia Shtykh

W pokazie podsumowującym projekt uczestnik Piotr mówi swój monolog: „Kiedy zobaczyłem w planie, że w środku dnia zaproponowano nam dwie godziny nic-nierobienia, pomyślałem: kto to w ogóle wymyślił? Niebawem zrozumiałem, że miejsce, do którego zaprasza nas nic-nierobienie jest poza czasem”. W projekcie traktowaliśmy leżenie-myślenie bardzo poważnie. Oswajaliśmy grupę nastolatków z koncepcją sztuki jako narzędzia doczucia, dowąchania, dosłyszania otaczającej rzeczywistości. Zaproponowaliśmy szereg narzędzi teatralnych umożliwiających im świadome zgłębianie procesu dojrzewania. Warsztaty wypełniała praca z ciałem, zadania aktorskie i cyrkowe, interpretacja tekstu, komponowanie muzyki, śpiewanie, wspólne i uważne nic-nierobienie. Każdego dnia stwarzaliśmy warunki do świadomego zatrzymywania się i obdzierania z potrzeby ruchu, pędu i presji, z kolejnych warstw, składających się na poczucie zagubienia i chaosu. Naszą aspiracją było zaproponowanie programu, który będzie wzmacniał umiejętności wyrażania i nazywania emocji, a tym samym pomoże młodym ludziom odnaleźć się w świecie, w którym wszystko wydarza się (za) szybko.

Podczas realizacji Lata w teatrze najbardziej zaskoczyło nas, że różnorodne zaplecze kulturowe nie było dla uczestników przeszkodą. Kluczowa we wspólnym tworzeniu dorosłych artystów, animatorów i nastolatków uczestniczących w projekcie okazała się świadomość transformacji mózgu dojrzewającej osoby. Rozmowy o fizjologii dojrzewania, subtelne nazywanie myśli i stanów wносиły atmosferę spokoju, akceptacji i zbliżania do siebie współtwórców i współtwórczyń spektaklu „Leżenie-myślenie”.

„TU, A MOŻE GDZIEŚ”

REALIZATOR: Stowarzyszenie Kotlina Sztuki

MIEJSCE: Kotlin

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Julia Błaszczuk, Jerzy Górski, Magdalena Kierzek, Marta Łokietek, Paulina Mikuśkiewicz, Rafał Pietrzak, Arleta Piotrowska, Gwidon Waliszewski

Artystyczne warsztaty były dla nas przede wszystkim podróżą po kartach książki Suvi-Tuuli Junttili „Tu, a może gdzieś... (czyli niesamowite przygody nakrętki, haczyka, kapsla i starej śrubki)”. To metaforyczna historia o poszukiwaniu swojego miejsca na ziemi, o wyobraźni, niezwykłej sile i odwadze. Przygody bohaterów stały się dla nas pretekstem do przeprowadzenia dla uczestników zajęć z zakresu animacji przedmiotu, teatru lalkowego, scenografii. Pomagały też rozpocząć filozoficzne rozważania na temat przynależności do grupy, miejsca, z którego pochodzimy, odkrywania jego potencjału i dostrzegania własnych zasobów. Zastanawialiśmy się, co możemy czerpać z naszej wsi, ale też jaki może być nasz wkład w tworzenie, funkcjonowanie i rozwój lokalnej społeczności. Odkrywaliśmy na nowo okoliczne tereny zielone, byliśmy blisko natury, miejsca i ludzi, wśród których mieszkamy. Podczas happeningu „Jestem TU!” przemaszerowaliśmy przez naszą wieś z transparentami zawierającymi hasła ważne dla dzieci. Mimo dzielących nas różnic, spotkaliśmy się by przeżyć wspólną przygodę i tak właśnie stworzyliśmy plenerowy spektakl „Drzewo marzeń”, a podczas finałowej sceny zasadziliśmy prawdziwe drzewo, które nad stawem Glinianki rośnie do dziś.

Najważniejszym doświadczeniem było dla nas zainspirowanie społeczności z Kotlina do bycia ze sobą i dla siebie. Finał był wielkim świętem nie tylko teatru, ale też wspólnoty, która powstała wokół naszych działań i tegorocznego projektu. Zrozumieliśmy, że najważniejsze jest przede wszystkim bycie razem.

ALE CYRK W TEATRZE!

REALIZATOR: Babiogórskie Centrum Kultury w Zawoi

MIEJSCE: Zawoja

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Aleksandra Klimasz, Anna Kulka, Igor Lewandowski, Natalia Melzer, Fabian Vasquez, Sylwia Wójcik, Arkadiusz Ziętek

Cyrk wprowadził młodzież w świat niecodziennych przygód. Grupa poznawała jego rytuały, estetykę, kodeks moralny. Cyrk otwierał możliwości, ale pokazał też granice. Przez dwa tygodnie młodzi stawiali się trupą cyrkową będącą razem na scenie i poza nią. Wspólnie z nimi przeżyaliśmy wspaniałe i trudne chwile, dochodziliśmy do rozwiązań, tworzyliśmy piosenki, dialogi i układy choreograficzne. Teatr i cyrk naturalnie uzupełniły się i działały synergetycznie, potęgując pozytywny efekt edukacyjny i artystyczny. Pozwalaliśmy uczestnikom i uczestniczkom na popełnianie błędów i próbowanie jeszcze raz, ucząc tym samym, że żadna pomyłka nie jest końcem procesu, lecz jego częścią przybliżającą nas do celu. Podczas finałowego pokazu zwykłe czynności nabrały niezwykłego charakteru!

Podczas realizacji Lata w teatrze najbardziej zaskoczyły nas swoboda, spokój i luz, które sprawiły, że każdy czuł się po prostu dobrze.

CZARCI STAW

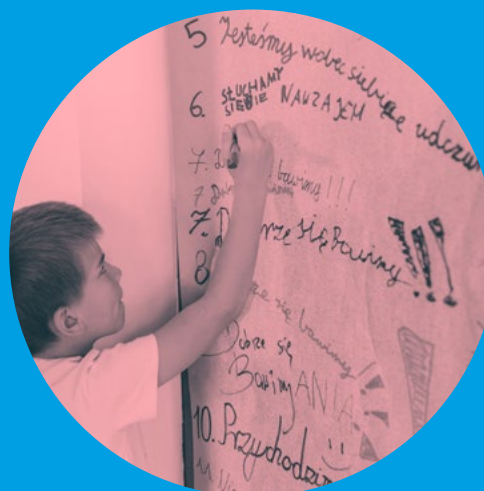
REALIZATOR: Koło Gospodyń Wiejskich „Urzeczanki” we wsi Coniew

MIEJSCE: Coniew

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Ewa Bartoszek, Maciej Dmochowski, Katarzyna Pałyska, Aleksandra Skorupa, Natalia Szczesniak, Maria Szymczak

Punktem wyjścia do pracy była lokalna legenda „O czarcim stawie”, która opowiada historię starego kościółka w Górze Kalwarii zwanego Wieczernikiem. Historia gminy stała się punktem wyjścia do poruszenia tematu tożsamości lokalnej. Niezwykle istotne w realizacji zadania było podkreślenie różnorodności miejsca, w którym żyjemy. Rozmawialiśmy z młodymi ludźmi o tym, czym dla nich jest tożsamość oraz skąd ich zdaniem bierze się poczucie przynależności do określonej grupy społecznej. Zastanawialiśmy się, czy utożsamianie się z grupą lub miejscem jest pomocne w umacnianiu poczucia własnej wartości? Stworzyliśmy spacer performatywny, połączony ze spektaklem. Nawiązaliśmy w ten sposób do średniowiecznych korowodów i teatru jarmarcznego. Podkreślenie różnorodności i równości udało nam się dzięki stworzeniu przez młodych artystów i artystki parady, podczas której wcielili się w postaci z różnych kultur – dołączyli do niej także ich rodzice, dziadkowie, rodzeństwo.

Zaskoczył nas (pozytywnie) podziw, jaki program wzbudza wśród innych organizacji oraz niecierpliwość, z jaką rodzice czekali na ogłoszenie naboru do półkolonii.

GRA_MY W ZIELONE

REALIZATOR: Stowarzyszenie Widzów Gorzowskiego Teatru

MIEJSCE: Gorzów Wielkopolski

ZESPÓŁ PROJEKTOWY: Bartosz Bandura, Julita Dąbrowska, Kamila Pietrzak-Polakiewicz, Sylwia Radziwanowska

- *Grasz w zielone?*
- *Gram!*
- *Masz zielone?*
- *Mam!*

Słowa z zabawy z dzieciństwa były inspiracją do stworzenia latoteatralnego spektaklu o tytule „Gra_My w zielone”. Środki artystyczne, które zostały użyte w projekcie, dzieliły się na cztery cykle warsztatowe: aktorski, taneczny, muzyczny i scenograficzny, które były podstawą do budowania przedstawienia. Głównymi metodami pracy z dziećmi były zabawy integrujące, współdziałanie w grupie, obserwacje, doświadczanie, odkrywanie, przeżywanie. Wykonywaliśmy ćwiczenia i zabawy z zakresu techniki dramy, impro, tańca, muzyki, pracy z głosem i słowem. Projekt połączył w sobie takie elementy jak: zabawa, podmiotowość, natura, ekologia i wrażliwość.

Zaskoczyła nas otwartość dzieci i wrażliwość na potrzeby osób starszych – mieszkańców hospicjum oraz Dziennego Domu Pobytu dla Seniorów. Większość dzieci chciała osobiście zanieść kwiaty seniorom i po ich reakcjach widać było, że jest to dla nich ważne. Podczas ewaluacji kilkoro dzieci napisało, że to była ich ulubiona latoteatralna chwila. Zadanie, które budziło pewne obawy niektórych instruktorów, okazało się być jednym z najważniejszych i najbardziej wartościowych doświadczeń w czasie dwóch wspólnych tygodni.

lato w teatrze

2023